

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratr[is] Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[und]a: est diuine maternitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

¶ Ger. de assūp. b. virgīs De excell.

xiiij. p̄iarchis. xciij. regib; z a. xiiij. duci
bus. et Lu. j. ci⁹ genealogia scribit ab adā
z qua vsc⁹ ad ch̄m⁹ ut sic ostēderet de⁹ q̄
omes nobilitates carnales seu originales
aut corpales generi hūano p̄cessere in adā z
alijs sequitib; q̄ v̄gine matrē terminaret ad
ch̄m⁹ dñm oīm nobilissim⁹ q̄ ultim⁹ p̄iar
cha z rex z dux illi⁹ p̄poli iſl̄itici fuit. z hoc
clare s̄ndif. nā in ev̄ adūctu oīs nobilitas
ill⁹ p̄poli terminata ē. ¶ R̄ig⁹ p̄es pfecture
et nobilitates q̄ p̄nit esse in aliq̄ p̄sona hu/
mana fm̄ originē sanguinis/ describit euān
geliste in hac nobilissima puella fuisse p̄p̄
xp̄inqtatē ad ch̄m⁹ dñm. ¶ Iō opter dicere
q̄ ei⁹ nobilitas carnal p̄fert oīm regū z re
ginaꝝ: impator z impatricum nobilitati
et sic de oībus alijs sanguinis nobilitatib;
¶ Aut nobilitas illa regalis sublimis q̄/
dem z p̄cellens que dei puidentia z auctor
itate p̄cessa fuit regi/ fuerit excellētissime z
pfectissime in maria: sic p̄ ossum⁹ p̄suadere
Nā hm̄i regalis nobilitat⁹ radix z initia
fuit hūilitas dauid. An̄ dauid fuit diuina
puidentia cōstitut⁹ saul rex iſl̄: etiā p̄p̄ hūi
litatē suā. sed postea p̄p̄ suā sup̄bia eic⁹ a
deo. ¶ Tū. j. Re. xv. de ei samuel. Nōne cu
p̄p̄ effes in ocul⁹ tuis/ caput in tribub⁹
iſl̄ fact⁹ es: vñxitq; te dñs in rege sup̄ iſl̄.
Et postea sequit⁹. q̄a p̄ieciſti sermones dñi
z p̄ieciſte dñs ne sis rex sup̄ iſl̄. Et seq̄
post. Scidit dñs regnus iſl̄: te hodie et
tradidit illud p̄xio tuo meliori: te Hec ibi.
Dñs ḡ fuit regnū hūili puerō dauid q̄ cu
ad eū veniſſet. p̄pha eū vñctur⁹ in rege/ cu
stodiebat oues p̄is fuit iſſerit h̄z. j. Reg.
xvi. Radix iſḡ ſe nobilitat⁹ regalē hūi
litas. Lū ḡ i brā v̄gine fuerit p̄fundissima
hūilitas de q̄ s. dixim⁹: sequit⁹ q̄ in ea fuit
excellētissime clarissima regalis nobilitas
¶ H̄da fuit nobilitas sacerdotalis. Fuit
em̄ deſcribu aarō q̄ erat ſum⁹ ſacerdos. Nā
Lū. j. h̄z q̄ brā v̄gine erat cogeta helisabet
¶ Aut ibidē h̄z erat helisabet d̄ filiab; aar
on. Permitte q̄p̄ erāt trib⁹ ſacerdotal⁹ z
trib⁹ regia. nā z aarō v̄xōe habuit d̄ iuda
helisabet ſororē naafon: et totada potifer
ſolisabeth filiā reg⁹ iorā: ut h̄z in histoſcho
laſtica. Potuit etiam (ut d̄ Beda) hm̄i
p̄iūctio recētiori tpeſter dat⁹ nuptui ſemi
nis de trib⁹ i trib⁹ ut manifeſte p̄ſtare et
atā maria q̄ de trib⁹ regia deſcederat cu

trib⁹ ſacerdotali cognitionē cognit⁹ habili
tate: et ita brā Maria de vtraq; trib⁹ erat.
Voluit em̄ dñs ut he trib⁹ p̄uilegiate mi
ſcerent ad inuitē p̄pter mysteriū. q̄ dñs d̄
eis naſcitur⁹ erat q̄ vere rex ſacerdos p
nob ſeip̄ ſofferet: z fideles ſuos in milio
tia huī vite p̄uigentes regeret z p̄victoriā
coronaret. ¶ Chrys. Dignū erat atq; conue
niens celeſti mysterio ut eadē maria q̄ mā
dñi fm̄ carnē eſſe meruit/ z ex regali gene
re z ſacerdotali p̄genie z origine naſceret
de q̄ ſuī dei q̄ rex ſacerdos etern⁹ ē cor
pus hūiane carnis affūpit. hec ille. Eſt di
cas: q̄ fm̄ legem q̄libet de trib⁹ z familia
lū debet ducere v̄cor. ḡ no potuerit
hm̄i trib⁹ ita eſſe p̄mixte. R̄ide: h̄ facit
hm̄i ſoſtat ne diſtributio ſorū ſudere
Leuitia aut trib⁹ ſorū int̄ ceteras trib⁹ ū
hēbar. Ideo d̄ illa trib⁹ poterat nuſre aū
volebar. ¶ Tertia ē nobilitas ſtatal: de q̄
d̄ H̄co. Nobilitas ſumā ē apud deū: vir
tutis eē claz. Cōſtar eqdē v̄gine glōſam
hac nobilitate p̄tutu fuisse p̄ cerer⁹ clarissi
mā. q̄ cōſtar eā oīb; gratiā z p̄tutu eſſe
plenissimā: ſic iā ſ. pluries dixim⁹. Part
itaq; q̄nta ſit ad eā hūida deuotio acq̄re
jerētia. Bern. Intuēmi q̄nto deuotiois
affectu a nob̄ voluit de⁹ maria honoriati q̄
tori⁹ boni plenitudine poſuit i Maria: ut
pindet ſiq̄d ſpeſi ſiq̄d ſatur⁹: ſiq̄d grē i nob̄
est/ ab ea nouerim⁹ rediūdasse. hec ille. Pa
ter itaq; z brā v̄go fuit nobilior p̄ſona to
ti⁹ hūiani generi: tāteq; pfectiois q̄ etiā
nō fuſſet mater dei: merito debuſſer eſſe
domina mundi. ¶

Secūda ē dignitas dñi
m̄nitas. Est at̄ i maria triplex dina ma
Prima ſubſtātialis
(termiſtas).
Secunda legalis.
Tertia ſpūalis.

Dña iḡ m̄nitas ei⁹ d̄ m̄nitas ſubaliſis.
Et ē illa ſumē venerāda m̄nitas q̄ d̄: m̄
dei. q̄ d̄ ſubſtātial: q̄ d̄ p̄p̄ ſuba ge
nū ſuī ſuī d̄. ¶ Tū c̄ patz q̄ d̄ ſuī ſuī
m̄nitas dina cū p̄ eaz ſit m̄ de. ¶ Z aut̄ de hac
m̄nitate aliq̄ ſ. dixerim⁹: tñ r̄efat aliq̄ d̄
cēda: q̄ nec reuera tot hūi m̄nitas p̄uile
gia dicere poſſū: q̄ ſp̄ ſint a p̄lio: a dicens
da. Est em̄ in hac m̄nitate abyſſus qdāz
p̄uilegiop̄ z dignitatū. Est aut̄ et dictū

inextimabilis dignitatis Fo. CVII

hunc miras sume veneranda: quia ipsa est mater deitatem admiranda quia mater est et homo. Dominus inquit ei cum patre filia. Sume istud a nobis collaudadaturque per hoc munitate venit humanus gener redemptio. In hac siquidem munitate stat singularissima et precellentissima. Virgines per rogariua. Beatus. Hec est virgines nra gratia singularis et excellenterissima pro gratia marie quam sicut unum eundemque cum deo pte meruit habere coem. hec ille. Propterea hanc munitate singulare quodammodo de ei: dominus tecum. Dominus enim cum sanctis angelis est per gloriam: cum sanctis hominibus solidi per gloriam: sed etiam per naturam: ut possit homo dicere: Emanuel. Nobiscum deus. sed per naturam socius quod dicere non potest angelus. quod sic hic hebreus. non nullus est angelus apud quod angelica natura non sibi unius semini abracta quoniam gratia maria orta de semini abracta natura humana assupstis. Cum beata atque gratia non solidi per gloriam fuit et natura: sed per assumptionem carnis ipsius portatorum sine virilis admittente seis: ut dicat ei dominus tecum: Quoniam secundum carnaliter portatio. Unde et dominus tecum longe excellenterque cum ceteris sanctis cum quibus est spiritus alterum et in corde. sed tecum est et spiritualiter in corde corporaliter. Veritas. Non deus dominus in te. sed dominus tecum. Dominus enim qui ubique equum et torum est per simplicem subhanc: alitum est in rationalibus creaturis quam in ceteris. et iterum alitum in bonis: alterum in malis. Ita sane est in creaturis irrationalibus: ut si capiat ab eis. A rationalibus autem oibz capi potest cognitionem: sed tamen a bonis capi per amorem. In solidis bonis ita est etiam sit cum ipsis per cordia voluntatis. Nam dum suas voluntates iusticie subdilat per hoc ab aliis voluntate non dissentuntur: dum sibi spiritualiter agunt. Sed tamen ista sit cum oibz sanctis spiritualiter: singulariter ut cum matribus cum quod utique recta est sensatio fuit ut illi non soli voluntate sed etiam carnem sibi transfereret: ac de sua gratia suba fieret unus christus que est secundum gratiam et regnum dei et totum regnum eius. Nec duo filii: sed unum filium veritatem. Aut ergo angelus: dominus tecum. Nec tamen dominus filius quem carne tua iduus: sed et dominus spiritualis de quo capiatur: et ipse deus per quem genuit quem cocepit. Domini tecum quod filium suum factum tuum. Filius tecum quod ad predictum te mirabile sacram mentem et similitudinem genitale secretum: et tibi refutat interius gratiam gratiale significulum. Spiritualis tecum: quod cum pie et filio tuo sacrificat utrumque. Hunc igitur beatus. Singulare ergo gratia misericordia dicitur est. Doms tecum. Qui igitur quod saluatorum: quod re ipsorum le in cruce patiendo quod perfectus est quod esse

¶¶ f

Ber. de assūptōe b. vir. De excel.

naturale: ita et brā pgo nos genuit et peperit in maxis doloribz filio o cōpatēdo. Unū ita exponit Alb. magnū illū Isa. vi. Parcuruit sūo filios suos. i. brā pgo q̄ speculabz misteriū passiōis. Sion em interpretat speculatio. Scđo ē mī nra sp̄ciale cura. Q̄nta e cura brē p̄gini d nob. Ber. Sileat mīaz tuā o pgo brā q̄cūq̄ in suis necessitatibz te fideli uocatā sibi senserit defuisse. Tertio est mī nra celestia honore et plātura: q̄ sub deo i sup̄a dignitate plātois instituta. Unū ecclia vocat ea reginā celoz et dñam angeloz. Qualiū sit ista mī ipa de se loq̄ns seu ecclia in ei⁹ psona: dt Eccl xxiiij. Ego mī pulcre dilectois et timoris et agnitionis et sc̄te spei. Pulcre dilectois p̄ extimā charitatē. timoris reverentia p̄ fūdissimā hūilitate. agnitionis. s. fidei p̄ firmissimā p̄nitētē. sc̄te spei ad o bonū et sup̄na felicitatē. Unū etiā mī ē eoz q̄ hñt ulta q̄tuor vīz iustoz. Jo recte dī bñdicta in mīleribz nō tñ sola sine cōcupiā cōcepit et sine dole: e pepit: s̄z q̄ p̄ oibz i. ple mulciplicata est. Bñdicta inq̄z in mīleribz. i. p̄ oibz mīleribz: inf̄ oes mīleres: et p̄ q̄ oes mīleres: q̄ (vt dī Aug.) vita et bñdictio nē virz et mīleribz ipetrasti. Patet itaq̄ scđo principalis dignitas. s. dignitas dñe mīritas: q̄ p̄fecto ē dignitas iextiabilis celsitudis q̄ ad p̄mā mīritatē: inextiabilis scriudis q̄ ad scđaz: et inextiabilis dulcedis q̄ ad tertiam

Tertia principalis dignitas ē dignitas meritorie sublimitatē. Est aut meriti op̄t̄tuos̄ deo acceptū. p̄ q̄ sic a deo retributio et digna merēti vñ alteri. p̄ q̄ tñlerū. Unū pater q̄ meriti facit merente digniū aliq̄ retributio gloria. Meritus p̄spectat ad dignitatē p̄sonae: et sic magnitudo meritorie ad magnitudinem dignitatis. In maria aut fuit excellētissima magnitudo meritorie: qd̄ p̄t̄ declarari p̄ tres considerationes. Prima est cōsideratio p̄uie sp̄nalis dispositiois. Scđo ē cōsideratio p̄prie psonalē p̄ditiois. Tertia est cōsideratio multifariorū p̄ualis opatiois. Prima declarat excellētiā et magnitudinem meritorie: q̄ ad acceptabilitatē. Scđo q̄ ad nobilitatē. Tertia q̄ ad plurālitatē. Prima igit̄ est cōsideratio p̄uie sp̄nalis dispositiois. Hec aut merēdi dispositio fuit in virginē

mīre p̄cellētissima p̄f̄ tria. Primo p̄ter sue puritatis iegritatē i cōramiabile. Sp̄em vī s̄. dixim⁹ purissima fuit et ab oī pecato etiā veniali alienissima. Petim̄ q̄pe veniale l̄z n̄ tollat facultatē mercati: dimittit in vim meriti et ab ope meritorio retardat. Nā petim̄ ventiale diminuit feruorē charitatis et disponit ad ruinā. Greg. in pasto. Qui mīma p̄cā deuītare negleget: de statu iusticie nō qd̄ repte: s̄z paulatim et p̄tūlūtām cōdit. Idē vīz Greg. di. q̄ veniale obseurat: iō minuit vim meriti. Brā aut̄ virgo s̄p̄ fuit purissima: et sic ad faciēdū op̄ deo acceptū disposita. Scđo p̄f̄ sue fidei firmitatē immolabiliē. Fides p̄fecto reddit aiam deo grā tñceptāt̄ sic ad op̄ deo acceptū disposita. Unū heb. xij. Fide abel pl̄imā hostiā obtulit deo. Et ex o p̄posito ibidē dī. Sine fide de ip̄ossible ē placere deo. Quātū yaleat ad n̄gritū fides: patet euiderer i euāgeliō vbi freqūt̄ dñs pl̄imā p̄ salutē sue fidei aritribuit. Lu. viij. dt magd. Fides tua resolū fecit. Et in mīt̄ alijs loc̄ idem dī alijs mīt̄. Brā aut̄ virgo mī s̄p̄ fuit. Fide firmatū: idē ad merēdi dispositissima. Ego q̄pe passiōis chī i ea sola remāst̄ s̄p̄ et iuḡit illesa fides et illibata. Aug. Dū vñs̄ q̄s̄ vacillādo besitabat: hec q̄ fide concepit: hec q̄ semel a deo suscepit nūc p̄didit: sp̄eq̄ firmissima resurrectiōis glaz exp̄tauit. Hec ille. Et q̄ sub pia p̄t̄plātōne cōcludere possum⁹ et merita oīm marrerū q̄ postea passi fuit: p̄ sustinēda fide qd̄ illa sola illelam fuauit: ad eam speali qd̄ mo do spectat: imo et oīm fideliū q̄ postea fuerunt et erunt merita. Ab ea nāc̄ ad eos de riuata ē fides in q̄ et p̄ quam meruerūt.

Terrio p̄f̄ ḡe et charitātē cōsideratio inexplicabile. Brā q̄pe et charitātē marie disponit ad meritiū: q̄ facit op̄ deo grā. Unū dt ap̄ls. i. cox. xij. Si charitātē non habuerō nūbilisū. s. q̄ntum ad effe sp̄uale et meritoiū. Idō etiā charitas vī dī Am̄b. dī forma oīm p̄t̄tuz: q̄. s. dat eis oībz effe formale meritoiū. Qia q̄pe oīm p̄t̄tuz sine charitate pl̄ubea fuit: sed p̄ charitātē fuit aurea. Brā aut̄ p̄go cora era iſlāma ta dīna charitātē. iiij. Re. vi. Nūbil erat in tēplo qd̄ nō auro tegere. qd̄ vīz seplū erat figura brē p̄gīs q̄ est sp̄eale dñi tēplū